

ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE

JOSEPH POSSOZPLEIN HALLE

(prov. Vlaams-Brabant)

BASISRAPPORT – NOVEMBER 2011

ADDENDUM WERFBEGELEIDING

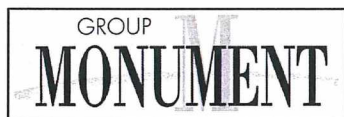
Auteur: Maarten BRACKE

ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE

JOSEPH POSSOZPLEIN HALLE **(prov. Vlaams-Brabant)**

BASISRAPPORT – NOVEMBER 2011

ADDENDUM WERFBEGELEIDING

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Auteur: Maarten BRACKE

Afdeling Archeologie
Rapport 2011/20
Addendum

Figuur 1 op schutblad: Algemeen zicht op de site, met vooraan sleuf 3.

0. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Opgraving ☐

Prospectie ☒

Vergunningsnr. prospectie: 2011/376

Vergunningsnr. begeleiding: 2012/229

Datum aanvraag prospectie: 07/10/2011

Datum aanvraag begeleiding: 30/05/2012

Naam aanvrager: BRACKE Maarten

Naam site: Halle, Joseph Possozplein

Opdrachtgever:

Stadsbestuur Halle
Oudstrijdersplein 18
1500 Halle

Uitvoerder:

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 Ingelmunster

Bevoegde Vlaamse overheid:

Els Patrouille en Marc Brion (Onroerend Erfgoed
Vlaams-Brabant)

Projectleider:

Bert Acke

Leidinggevend archeoloog:

Maarten Bracke

Archeologisch team:

Jana Van Nuffel

Wetenschappelijke begeleiding: /

Projectcode:

HJJP12

Titel:

Archeologische prospectie Joseph Possozplein Halle
(prov. Vlaams-Brabant). Basisrapport – november
2011. Addendum werfbegeleiding.

Rapportnummer:

2011/20 Addendum

Contact Bert Acke:

E-mail: bert.acke@monument.be
GSM: 0485/88 71 16

© Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster
Figuren: Monument Vandekerckhove nv, tenzij anders vermeld.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

- **Inleiding**

In het kader van een geplande nieuwbouw met fuifzaal met een ondergronds niveau tot op grote diepte onder het huidige maaiveld (ca. 6 m diep), voerde een archeologisch team van Monument Vandekerckhove nv op 24 en 25 oktober 2011 op het terrein een archeologisch vooronderzoek uit. Het onderzoek gebeurde in opdracht van de bouwheer, de stad Halle, volgens de bijzondere voorwaarden geformuleerd door Onroerend Erfgoed. Op het terrein werden 3 proefsleuven aangelegd. Het onderzoek toonde aan dat zich binnen het plangebied tot ca. 2 tot 2,5 meter onder het huidige maaiveldniveau geen sporen van relevante ouderdom bevinden. Het plaatsen van profielputten in elke sleuf heeft aangetoond dat tot het niveau van de grondwatertafel een 16de-19de-eeuwse tuinlaag aanwezig is. Gezien de planning van de werkzaamheden in twee fases gebeurt, met een eerste uitgraving tot 2,7 meter (tevens het niveau van de grondwatertafel), leek het aangewezen om voor fase 1 geen verder archeologisch onderzoek aan te bevelen. Voor het van start gaan van fase 2, met een uitgraving tot ca. 5,4 meter en plaatselijk nog dieper onder het huidige maaiveldniveau werd wel een archeologische opvolging aanbevolen. Het volledige terrein is dan aangelegd op een diepte van 2,7 meter onder het huidige maaiveldniveau, waarbij op een veiligere manier kan bekeken worden of zich hier nog archeologische sporen en/of structuren bevinden. In dit addendum worden de resultaten van deze werfbegeleiding voorgesteld.

- **Algemeen**

Fase 1 werd eind 2011 uitgevoerd en bestond uit drie evenwijdige sleuven, aangelegd parallel aan de hoofdweg. In dit onderzoek konden duidelijk tot bijna 2m dikke recente ophogingspakketten vastgesteld worden. Dit werd gestaafd door vondstmateriaal dat hoofdzakelijk bestond uit industrieel wit uit de tweede helft van de 19de of eerste helft van de 20ste eeuw. Aangezien tijdens deze eerste fase het niet mogelijk was om in veilige omstandigheden dieper te graven dan 2,5m en door de afwezigheid van archeologische sporen werd beslist om de eerste graafwerkzaamheden te laten uitvoeren. In deze fase moest het volledige terrein tot 2,5 m diep afgegraven worden waarna rondom rond betonwanden werden aangebracht. Tijdens fase 1 werd wel op één plaats een diepe profielput (sleuf 3) aangelegd om de onderliggende bodempakketten te kunnen achterhalen. Hierbij werden onderaan kleiige lagen vastgesteld die mogelijke afzettingpakketten zijn van de oude Zenne. Cartografische bronnen gaven immers aan dat binnen of in de directe omgeving van het onderzoeksgebied een oude arm van de Zenne stroomt. Nu is deze rivierarm overwelfd en stroomt deze vlak naast het terrein.

Fase 2 bestond uit een werfopvolging bestaande uit het controleren van mogelijke archeologische sporen tijdens machinaal verdiepen van het terrein tot op het niveau waarop uitgegraven dient te worden. Ook werden de lagen onderworpen aan een metaaldetectie-onderzoek. Deze werfopvolging werd uitgevoerd op dinsdag 19 juni 2012.

- **Eerste resultaten**

Bij het afgraven werd snel duidelijk dat de bodemopbouw hoofdzakelijk bestond uit kleiige afzettingspakketten van de oude Zenne die met zekerheid langs en door het terrein stroomde. Een gelijkaardige bodemopbouw zoals deze werd vastgesteld in de profielput van fase 1, maar die kon toen nog niet volledig archeologisch onderzocht worden.

Drie opeenvolgende lagen konden opgemerkt worden. Het bovenste pakket bestaat uit een vrij homogene bruinige leem met fijn baksteenbrokjes en kalkbrokjes vermengd met schelpengruis. Dit pakket komt overeen met laag 12 uit de profielput in sleuf 3 en werd toen geïnterpreteerd als tuingrond. Tijdens de werfopvolging werd deze determinatie bijgesteld en kan eerder gesproken worden van een dik ophogingspakket vermoedelijk aangebracht om een deel van de oude Zenne te dempen en bouwrijp te maken. In dit pakket werden geen aardewerkvondsten teruggevonden, wel kan op basis van het vondstmateriaal uit de onderliggende lagen de aanbrenging van dit pakket geplaatst worden in de late 17de of 18de eeuw. Vlak onder dit pakket bevond zich een ca. 50cm dik homogeen en zeer compact donker grijs kleipakket. Dit kleipakket lijkt sterk op een stelselmatig afzettingspakket langsheen de oever van een rivier, in dit geval de oude Zennearm. In dit pakket werden twee scherven teruggevonden die ruim kunnen gedateerd worden in de 17de of 18de eeuw. Het gaat om een randfragment van een steengoedkruik uit Westerwald en een wandfragment van een rood geglazuurde kom.

Figuur 2: Zicht op de toestand bij aanvang van fase 2 en de werfopvolging. Fase 1 werd reeds uitgevoerd.

Vlak onder dit kleipakket bevindt zich een meer zandig pakket met baksteenpuin. Dit pakket lijkt eerder aan te sluiten bij een vulling in een stromende rivier waarbij lensjes systematisch afgezet worden. In dit zandig en puinig pakket werden een tiental scherven teruggevonden waaronder steengoed, rood geglazuurd aardewerk en een bodemfragment van zogenaamde Chinoiserie. Dit is een klein drinktasje met op de buitenwand een Oosters tafereel met aan de binnenzijde op de bodem een pijlvormig merkteken. De versiering is aangebracht in een blauwe kleur. Het drinktasje is een imitatie van Chinees porselein en werd vermoedelijk in Delft (Nederland) geproduceerd¹. Naast het aardewerk werd nog een zoelfragment van een schoen teruggevonden alsook een klein lederen snipperfragment. Op basis hiervan kan ook dit pakket geplaatst worden in de 17de of zelfs vroege 18de eeuw. De graafwerkzaamheden gaan niet dieper dan dit niveau. Beide pakketten konden tevens vastgesteld worden in het profiel van de profielput in sleuf 3 en werd hier als één laag aangegeven (laag 13). Vlak onder deze laag kon in de profielput een natuurlijk kleiig en schelpenrijk pakket vastgesteld worden dat als alluviaal pakket van de oude Zenne kan geïnterpreteerd worden.

In de zuidoostelijke hoek van het terrein bevonden zich nog de restanten van een funderingsmuurtje opgebouwd met een leisteenachtig gesteente en een witte kalkmortel. Stratigrafisch gezien wordt deze muur afgedekt door het bruinig leempakket (laag 12) en staat ze in verband met de kleiige pakketten. Vermoedelijk had deze een functie als keermuur of mogelijk deel uitmakend van een brugpijlertje. In het vlak kon de muur slechts over een afstand van twee meter gevolgd worden en stopt ze vlak voor de betonnen wand.

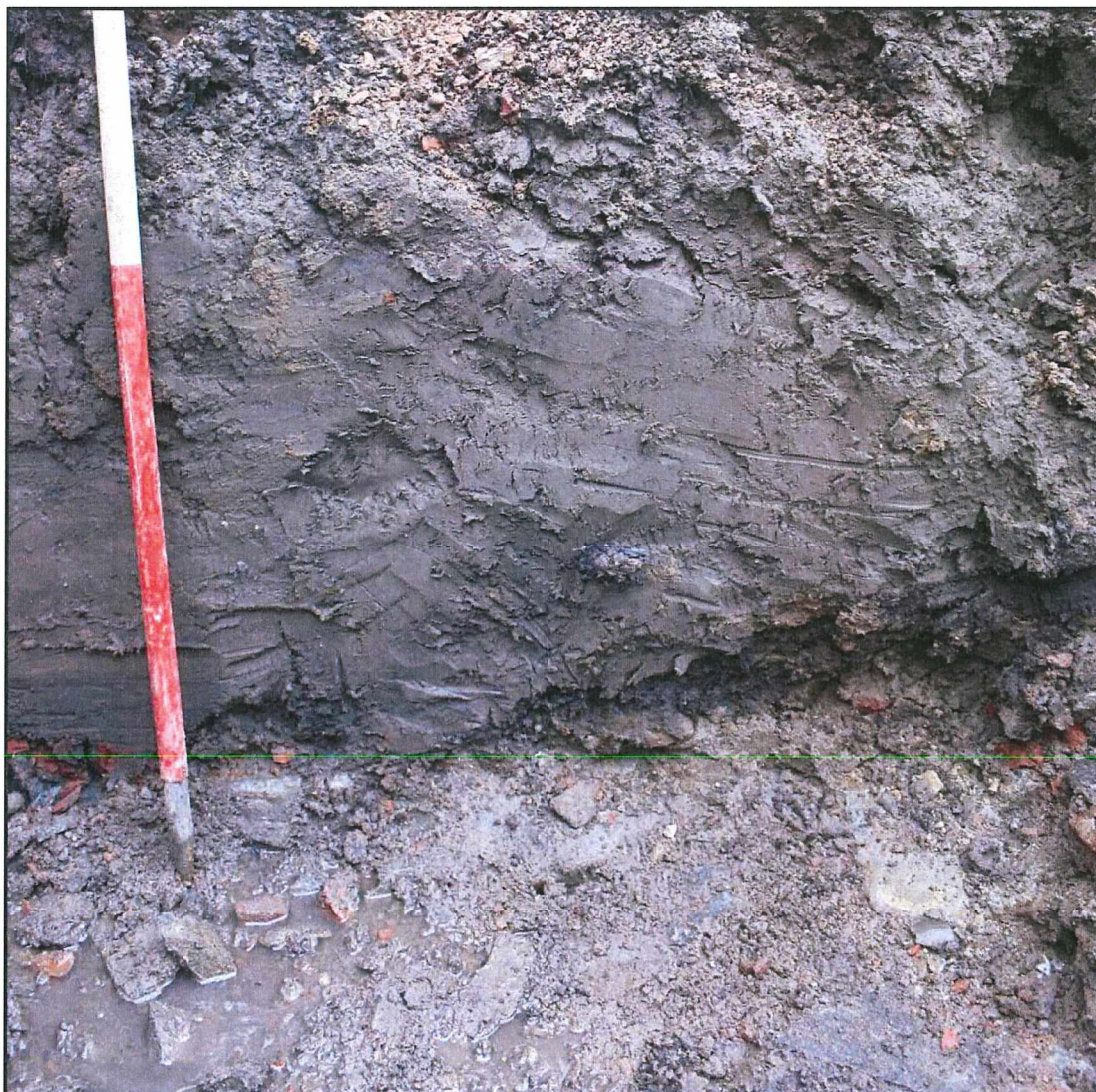
Verder werden geen archeologische sporen vastgesteld.

- **Besluit**

De werfopvolging die deel uitmaakte van fase 2 leverde weinig archeologische sporen op. Wel kon vastgesteld worden dat een deel van de oude Zennearm (en -oever) binnen het onderzoeksgebied stroomde en dit, op basis van het aardewerk, voor de vroege 18de eeuw. Op dat moment wordt binnen het terrein een bruin lemig dempingspakket aangebracht om het terrein bouwrijp en stabiel te maken. Het zandige en puinige pakket onderaan bevatte het meeste vondstmateriaal te dateren in de 17de of vroege 18de eeuw. Dieper wordt echter niet afgegraven voor de werkzaamheden, waardoor deze laag in situ bewaard zal blijven. Een verder archeologisch onderzoek wordt dan ook niet noodzakelijk geacht.

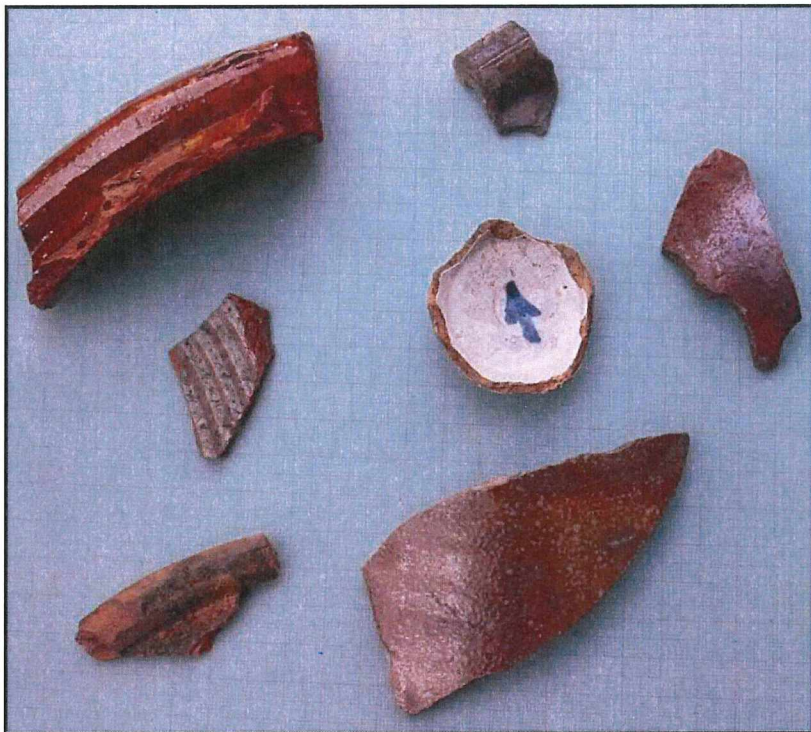
---

¹ Mondelinge mededeling Koen De Grootte.

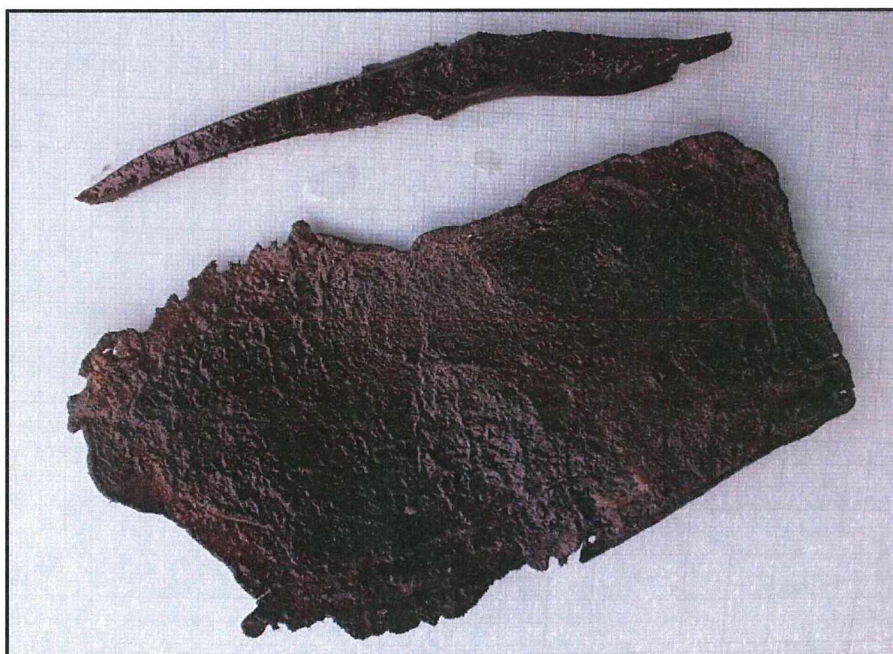

Figuur 3: Profielopbouw met bovenaan een duidelijk compact kleipakket met daaronder een puinige zandige laag. De onderkant van het profiel is tevens de grens tot waarop afgegraven wordt.

Figuur 4: Vondstmateriaal uit de onderste zandige en puinige laag met centraal het drinktasje in zogenaamde Chinoiserie.

Figuur 5: Lederen schoenzool en snipperfragment.

Figuur 6: Funderingsrestant van een keermuur of onderdeel van een brugpijlertje.